

Komoří bulletin podzim 2014

Tlumočení a slyšící děti
neslyšících rodičů

OBSAH

Letem světem z Komory	2
Organizační.....	2
Spolupráce.....	3
Vzdělávání.....	6
Ostatní.....	6
TÉMA: Tlumočení a slyšící děti ne slyšících rodičů	7
Zkoumání jazykové a kulturní identity – má osobní zkušenost	7
Zamyšlení nad „CODA“.....	9
Rozhovory.....	11
Z ORGANIZACÍ	16
Zprávy z Asnep.....	16
Zprávy ze skupin „Setkání tlumočnicků“.....	17
Setkání tlumočnicků 2014.....	17
Ze zahraničí	19
„Mozek a jeho pochody“: Co nám jen mozek dovolí. Kognitivní procesy v tlumočení znakového jazyka.	19
Našli jsme za vás	21
Na chvíle mezi tlumočeními.....	21
Přečtěte si.....	22
Z redakce	24

LETEM SVĚTEM Z KOMORY

ORGANIZAČNÍ

JINDŘICH
MAREŠ

Vyhodnocení plánu aktivit na rok 2014 a další činnost Komory

- Plán aktivit na rok 2014 jsme doplnili o dokument shrnující ty aktivity, které se v tomto roce skutečně podařilo vykonat.

PDF ke stažení zde:

www.cktzj.com/aktivity-komory-rok-2014

- Plán aktivit na rok 2015 budeme sestavovat na základě výstupů ze Setkání tlumočnicků a e-mailové diskuze členů Komory. K dispozici bude v novém roce na našich webových stránkách. Bude obsahovat minimálně resty z plánu letošního – například v oblasti vnitřního uspořádání organizace a aktualizace vnitroorganizačních dokumentů.

Jakékoli náměty a připomínky k činnosti Komory pište prosím na adresu rada@cktzj.com.

Otevřená setkání Rady pro členy – nově každé úterý

- Již od začátku roku nabízíme našim členům možnost účastnit se otevřených setkání Rady Komory a nahlédnout popřípadě se i zapojit do řízení komořích aktivit. Pro posílení kontaktu mezi Radou Komory a členskou základnou jsme od začátku listopadu zvýšili frekvenci otevřených setkání – konají se nově každé úterý v prostorách Komory.

Komoří zpravodaj a další členské výhody

- Kromě čtvrtletního Komořího bulletinu, který je určený všem zájemcům o tlumočnickou profesi, zasíláme svým členům 1–2× měsíčně Komoří zpravodaj, ve kterém můžeme daleko pružněji informovat o dění v Komoře i celkově o dění v naší profesi.

- Pro představu, jaké informace Komoří zpravodaj členům přináší, se můžete podívat na ukázkou [listopadového čísla](#).

Členství v Komoře skýtá mnohé další výhody :)

Podívat se na ně můžete zde:

www.cktzj.com/file/32810/KOMORA_Vyhody%20clenstvi.pdf

Ohlédnutí za Babím létem s Komorou a výstupy z Valné hromady

● Přinášíme Vám ohlédnutí za zářijovým rekreačním pobytem pro tlumočníky na Ranči Málkov s otevřeným zasedáním Valné hromady Komory. Na Valné hromadě jsme schválili účetní závěrku za rok 2013 a společně jsme diskutovali nad několika otázkami z naší profese – například „Co jako tlumočníci při výkonu své profese dále potřebujeme?“ nebo „Co nám schází v oblasti vzdělávání?“ Více se můžete dočíst v zápise na našich webových stránkách ([zapis_z_vh_27_9_2014.pdf](#)).

Fotoohlédnutí je dostupné na našem facebookovém profilu:
www.facebook.com/195808907105843

SPOLUPRÁCE

KATEŘINA
PEŠKOVÁ

Setkání s komunitními tlumočníky mluvených jazyků

● Zaštitění a prostor pro společné budování profese chtějí mít komunitní tlumočníci mluvených jazyků, kteří se rekrutovali z pracovníků organizace META. Nyní vytvářejí novou sekci v rámci Jednoty tlumočnicků a překladatelů. S námi se sešli, aby se seznámili se systémem fungování profesní organizace pro tlumočníky znakového jazyka, kteří také pracují s jazykovou a kulturní komunitou. Vzájemné setkání bylo obohacující pro obě strany. Našli jsme mnoho společných problémů a otázek k řešení, a tak se těšíme na budoucí spolupráci.

Spolupráce s asociací poskytovatelů služeb studentům se specifickými potřebami na vysokých školách

● Komora započala spolupráci s asociací AP3SP, jež je organizací sdružující centra pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami na vysokých školách. Členy jsou například Středisko Augustin při UHK, nebo středisko Teiresiás při MU v Brně. V Hradci Králové proběhla první pracovní schůzka, které se zástupci Komory nemohli zúčastnit. Poslali jsme proto alespoň podklady pro tuto schůzku. Další schůzka bude po Novém roce. Věříme, že se díky AP3SP podaří zlepšit zajišťování tlumočnických služeb na všech univerzitách v ČR a vítáme všechny, kteří by chtěli za tlumočníky nebo přímo za Komoru v této spolupráci vystupovat.

Dotazy rádi
zodpovíme na adrese:
rada@cktzj.com
více o asociaci na:
www.ap3sp.cz

Národní soustava povolání

● Komora byla oslovena, aby v krátkém čase aktualizovala kartu Tlumočnicka znakové řeči v Národní soustavě povolání (<http://nsp.cz/>). Jedná se o popis povolání, který slouží veřejnosti, budoucím uchazečům o povolání a personalistům k poskytnutí základní informace o daném povolání. V jedné části je provázána s NSK. Kartu s názvem Tlumočnicka českého znakového jazyka jsme nechali připomínkovat v ASNEP – EKOTN, SNN, ČUN a byl poslán i našim členům. V tuto chvíli je dokument odeslán se zapracovanými poznámkami. Doufáme, že v dalším čísle vám budeme moci napsat více informací, protože se podaří tuto aktivitu uzavřít, a finální dokument představit.

Národní soustava kvalifikací – výsledný stav a další vývoj

- Jak jste již byli informováni v minulém čísle, pracovní skupina složená ze zástupců Komory, ASNEP, FF UK, ČUN, SNN a INPSV stále pracuje na vytvoření NSK pro pozici Tlumočnicka českého znakového jazyka. Karta se nyní dokončuje a v příštím čísle snad už popíšeme konečný výstup. Členové Komory mají možnost připomínkovat kartu v průběhu jejího tvoření prostřednictvím výzev ve zpravodaji.
- V rámci NSK (Národní soustavy kvalifikací) vznikne soubor kompetencí potřebných pro tlumočení a způsob, jak je hodnotit. V tuto chvíli řeší pracovní skupina problém s tím, jak budou kompetence testovány, kdo bude testy vytvářet atd.
- Cílem NSK (i v ostatních povoláních) je dát možnost lidem z praxe prokázat kvalifikaci v určité oblasti. Účast na zkoušce je dobrovolná a není podmíněna účastí v žádném kurzu. Pokud se uchazeč na zkoušku přihlásí, prokáže dané kompetence a zkoušku splní, dostane certifikát o kvalifikaci. Pro určitou skupinu tlumočnicků, kteří tlumočí, ale nemají žádné vzdělání NSK neřeší, jakým způsobem se na zkoušku připravují (mohou samostudiem literatury, vlastní praxí, návštěvou různých kurzů apod.).

- Do budoucna můžeme uvažovat o zapojení NSK do požadavků na kvalifikaci tlumočnicka – po boku s akademickým vzděláním nebo kurzem v určitém rozsahu hodin apod., aby lidé, kteří zkoušku splní, měli lepší uplatnitelnost na trhu práce.
- Zkoušku NSK pracovní skupina nastavovala tak, aby se do ní mohli přihlásit slyšící i neslyšící uchazeči. Pro neslyšící tlumočníky v komunitním tlumočení by mohla zkouška z NSK být prvním dokladem jejich kvalifikace (pro instituce jako jsou soudy apod.).

Pokud máte nějaké dotazy k NSP nebo NSK, napište nám na rada@cktzj.com, rádi Vám je zodpovíme.

Novela školského zákona

Ve spolupráci s Asnep sledujeme proces novelizace školského zákona. Proběhla první jednání na MŠMT, kde byly znovu definovány problémy ve vzdělávání neslyšících a s tlumočením ve školách. Nyní čekáme na termín dalšího jednání a na termíny zasedání příslušných výborů poslanecké sněmovny, kde bude novela dále projednávána.

K textu novely EKOV při Asnep ve spolupráci s MŠMT zpracoval pozměňovací návrh obsahující ustanovení o zajištění komunikace prostřednictvím tlumočnicka českého znakového jazyka.

Aktuální stav novely sledujte na:
www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=288

Katalog podpůrných opatření k novele školského zákona

V souvislosti s novelou školského zákona sledujeme také proces tvorby katalogu tzv. podpůrných opatření, který bude součástí nové koncepce poskytování podpory pro žáky a studenty s nějakým znevýhodněním (viz Komoří bulletin léto 2014).

K tématu podpůrných opatření proběhla dvoudenní konference a dále je katalog ve fázi zpracovávání a připomínkování. Připomínky ke katalogu pro oblast žáků se sluchovým postižením nyní zpracovává EKOV při Asnep ve spolupráci s Komorou.

Více o katalogu se dozvíte zde:
http://katalogy.inkluze.upol.cz/site/?page_id=10819

VZDĚLÁVÁNÍ

DANA
TUČKOVÁ

- Jsme rádi, že můžeme mezi absolventy CVP přivítat Kláru Herčíkovou a Soňu Procházkovou.
- Harmonogram kurzů na podzim se trochu pozměnil, sledujte www.cktjz.com/kalendar-aktualne. Čeká Vás kurz pro překladatele s Radkou Novákovou a prosincový kurz uměleckého tlumočení.
- V příštím roce budeme rádi, když s námi bude spolupracovat na žádost několika zájemců o kurzy lektorka Soňa Procházková. Na základě přání bychom také měli uspořádat v příštím roce jazyková cvičení s větší časovou dotací. Seminář o způsobech tlumočení na dálku by měly zopakovat Michaela Dudková a Terezie Vasilovčik Šustová.
- S odkazem na aktuální téma našeho Bulletinu máme v nabídce seminář o slyšících dětech neslyšících rodičů a křížení rolí v profesi tlumočnicka, který pro nás naposledy vedla PhDr. Radka Horáková, PhD. Na stejné téma můžete absolvovat i e-learningový kurz od Mgr. Jany Servusové, který je aktuálně v nabídce. Na základě diskuze na poslední Valné hromadě chceme v budoucnu oslovit více tlumočnicků – slyšících dětí neslyšících rodičů, aby rozšířili tým lektorů Komory.

OSTATNÍ

LUCIE
BŘÍNKOVÁ

Hledáme editora článků pro web a Facebook

Hledáme ochotného človíčka z řad našich současných i budoucích kolegů, který by si chtěl udržovat přehled o aktuálním dění v naší profesi v ČR i zahraničí a pravidelně vkládal zajímavé články na náš web a Facebook. Zájemci se prosím hlase na adresu rada@cktjz.com.

TÉMA: TLUMOČENÍ A SLYŠÍCÍ DĚTI NESLYŠÍCÍCH RODIČŮ

ZKOUMÁNÍ JAZYKOVÉ A KULTURNÍ IDENTITY – MÁ OSOBNÍ ZKUŠENOST

JAMINE NAPIER
(PŘEKLAD PETR ŠTÁDLER)

Kráčeno z <http://gupress.gallaudet.edu/excerpts/HMFD.html>

Lingvistka, výzkumnice, tlumočnice, lektorka tlumočnicků
znakového jazyka, nejstarší dcera neslyšících rodičů

Narodila se ve Velké Británii, současně žije se svým mužem
a dětmi v Austrálii

Řada lidí soudí, že jakožto slyšící jsem v dětství tlumočila svým rodičům. Ve skutečnosti se to příliš často nedělo. Jistě, občas jsem jim něco přetlumočila, neboť pomáhat rodičům, nemohou-li komunikovat ve většinovém jazyce, je běžné u všech dětí – rozšířené je to mezi dětmi přistěhovalců i Neslyšících. Ty, které se takové role ujímají, jsou označovány jako „zprostředkovatelé jazyka“ („language brokers“ – Acoach & Webb, 2004; Castaneda, 2005; McQuillan & Tse, 1995; Morales & Hanson, 2005; Weisskirch & Alva, 2002).

Spíše než že by mi rodiče úlohu tlumočnicka či zprostředkovatele jazyka vnucovali, nabízela jsem jim tlumočení sama – cítila jsem se tak dospělá. Výzkumy ukazují, že v rodině obvykle jako tlumočnick funguje nejstarší dcera (Preston, 1996; Singleton & Tittle, 2000); do této kategorie jsem spadala i já. Tlumočila jsem, když se někdo objevil u dveří, při telefonátech a na třídních schůzkách. Tlumočit mě vždy bavilo, byla to pozitivní zkušenost.

Tlumočnicí jsem se původně nikdy stát nechtěla. Když jsem tlumočila rodičům, prostě jsem to brala tak, že pomáhám s dorozuměním. Rozhodně mě nikdy nenapadlo, že bych si z toho udělala kariéru.

Tlumočit pracovně jsem začala, když jsem na univerzitě studovala sociologii; přečetla jsem si tehdy nějaké knihy o hluchotě a znakovém jazyce. Pořád jsem však nevěděla jistě, jestli se chci tlumočením živit, a studium jsem si proto zvolila tak, aby mě mohlo dovést na různé profesní dráhy. Jenže čím déle jsem studovala i tlumočila, tím více jsem si také uvědomovala, že mě jazyk fascinuje a že mě tlumočení ohromně baví. Když jsem odpromovala, začala jsem jako tlumočnice pracovat na plný úvazek a k tomu jsem rok na jeden den v týdnu chodila na školení. Pochytila jsem tam toho hodně a úroveň mého tlumočení se výrazně zvýšila.

Je důležité poznamenat, že bilingvní člověk ještě nemusí umět dobře tlumočit.

Na důkaz toho jsem se rozhodla, že si tlumočnické schopnosti dále zdokonalím a přihlásím se do magisterského programu Tlumočení BSL/angličtina na Durhamské univerzitě. Tam jsem se obeznámila s lingvistikou, tlumočnickým oborem a výzkumem.

Má situace dvojjazyčného jedince a tlumočnicka se posouvá a mění. Ke dvěma jazykům, s nimiž jsem vyrostla, jsem si přibrala několik dalších a proměnila se i má tlumočnická role – náhoda tomu chtěla, že od něčeho, co jsem dělala neoficiálně a nesoustavně pro rodiče, jsem dospěla k tlumočení oficiálnějšímu, k profesní roli, kterou jsem si zvolila, k pozici, kdy sama učím jiné tlumočnický. To, že jsem tlumočnice ovládající několik jazyků („polyglot interpreter“ – Fabbro & Daro, 1995), představuje významnou součást mé jazykové identity. Má kulturní identita ovšem úžeji souvisí s členstvím v komunitě a vnímáním spojeným s hluchotou.

To zmiňuji proto, že mi nebylo příjemné, když mě označovali za slyšící – že jsem se slyšící většinou, která komunitě Neslyšících a kultuře Neslyšících nerozumí, nechtěla být spojována.

Jaká je tedy moje kulturní identita ve vztahu ke komunitě Neslyšících? Jsem uživatelka vícera znakových jazyků. Jsem bikulturní, a to v tom smyslu, že se umím pohybovat v kultuře jak slyšících, tak Neslyšících.

Sama sebe charakterizuji ve vztahu k jazykům, které používám, a kulturám, na nichž se podílím, ale především svou identitu zakládám na svém já.

Sepsáním tohoto příspěvku jsem chtěla přinést jiný pohled na to, co znamená být slyšícím dítětem neslyšících rodičů. Zdá se mi, že při rozhovorech potkávám značné množství lidí, kteří to cítí stejně jako já, stále však převládá obecné vnímání, které CODA přisuzuje jistou specifickou identitu s určitými potřebami. Když tu předkládám vlastní pohled, nechci tím vyvracet ani podrývat zkušenosti jiných slyšících dětí neslyšících rodičů. Spíše chci vyzvat lidi, aby respektovali jejich různorodost – všichni nejsme stejní a všichni nepotřebujeme totéž. Všichni sice máme společné to, že jsme vyrostli s neslyšícími rodiči, naše životní prožitky se však mohou značně lišit – všichni třeba nejsme bilingvní nebo se neztotožňujeme s kulturou Neslyšících silněji než s kulturou slyšících. A všichni nemáme pocit rozpolcenosti mezi dvěma identitami, někteří z nás je naopak pojmají všechny.

ZAMYŠLENÍ NAD „CODA“

KAREL
REDLICH

Mezi tlumočníky pro neslyšící najdeme vždy někoho, kdo má neslyšící rodiče. V této profesi totiž CODA mohou smysluplně zužitkovat své životní zkušenosti i jazykové a komunikační dovednosti pro dobro neslyšících i slyšících lidí. Mezi tlumočníky se v dnešní době celkem často setkávám s označením „CODA tlumočnick“. Ale ne každý tuto anglickou zkratku potřebuje k životu. Někomu může být nepříjemné, když o něm říkáte, že je CODA, protože se cítí lépe jako ten, kdo má neslyšící rodiče, jako syn či dcera svých rodičů. Posuďte sami, co je srozumitelnější, zda tvrzení „Jsem CODA“, nebo „Mám neslyšící rodiče“? Jistě to tvrzení druhé. Dnešní doba si však žádá své. „CODA tlumočnick“ je prostě dobrá složenina a čeština je tak znovu bohatší o jeden neologismus, který se může hrdě zařadit mezi „EUROokno“ a „jinej mejnstrým“.

Přítom zkratka CODA pochází primárně z anglického „Children of Deaf Adults.“ Toto sousloví vzniklo jako název pro sdružení, které před 31 lety založili slyšící potomci neslyšících rodičů v USA. Tato zkratka se dnes používá pro člověka, který vyrostl v rodině, kde ho vychovával alespoň jeden neslyšící rodič, doslova tedy „dítě neslyšícího rodiče“. Dnes jsou obdobná národní sdružení v mnoha státech Evropy i světa. Existuje také mezinárodní organizace „CODA International“ sídlící v USA.

Před třemi roky jsem se účastnil několikadenní mezinárodní konference CODA v Berlíně a zkušenost pro mne byla významná. Věřím, že se mi poštěstí být na dalším takovém setkání příští rok v Anglii. Bude to historicky potřetí, kdy se mezinárodní konference CODA bude konat v Evropě. První konference se konala v Madridu v roce 2007, kde naši zemi zastupovala Radka Horáková. Právě ona, spolu se mnou a mou sestrou Veronikou Myslivcovou stála u zrodu CODA v ČR. Vznik tohoto sdružení byl aktivně podpořen mnoha dalšími slyšícími potomky neslyšících rodičů.

Já sám, když o sobě prohlásím, že jsem CODA, tak se snažím o sobě sdělit něco více, než „jen“: „mám neslyšící rodiče“. Poukazuji tak na podobné zkušenosti nás CODA z jedné země, ale i z celého světa. Obsahem tohoto sdělení je sdílení nejen znakového jazyka, ale hlavně hluchoty rodičů. A v tomto vězí důvod, proč CODA pořádá některé akce přístupné jen pro slyšící potomky neslyšících rodičů.

Jednotlivé národní organizace mají svou vlastní činnost a frekvenci setkávání. Hlavní náplní každé CODA organizace je nejen pořádat setkání pro členy, ale i osvětová, poradenská a vzdělávací činnost. V Česku již šest let působí občanské sdružení „CODA – slyšící potomci neslyšících rodičů“, které má šestnáct členů z různých částí země. Doposud jsme nejčastěji pořádali členské srazy a semináře pro mladé neslyšící rodiče. Neslyšící rodiče se zajímají o naše zkušenosti z dětství i dospívání a chtějí znát naše názory na řešení určitých životních situací, které sami řeší se svými slyšícími dětmi. Mé nejdůležitější poselství neslyšícím rodičům zní: „Znakujte se svými dětmi a ulevte svým dětem od tlumočení.“ Slyšící dítě nemá totiž ve skutečnosti problém naučit se mluvit, ale znakovat. A v citlivé otázce „dětského tlumočení“ je nasnadě rada: „Sjednávejte si profesionální tlumočnick.“ V tomto směru činíme myslím velké pokroky, protože tlumočnické služby jsou zdarma a tlumočnicků přibývá.

Osobnost každého, kdo má alespoň jednoho neslyšícího rodiče, se vytváří různou měrou jazykově i kulturně odlišně od členů většinové slyšící společnosti. Na jedné straně znakový jazyk rodičů a kultura Neslyšících, na druhé straně čeština a slyšící kultura, nejčastěji včetně prarodičů a sourozenců, sousedů, vrstevníků a učitelů. Prolnutí těchto dvou světů lze označit zkratkou CODA, pro což existuje i znak. Vedle toho existuje ve znakovém jazyce ještě sousloví, které bychom našli v každém znakovém jazyce na světě a které se mi osobně zdá přiléhavější než zkratka CODA. Jedná se o sled znaků „MÁMA-TÁTA-NESLYŠÍ“, který se do angličtiny překládá jako „Mather Father Deaf“. Pod stejným názvem „Mather Father Deaf Day“ se koná každou poslední neděli v dubnu mezinárodní den slyšících potomků neslyšících rodičů.

Uvažoval jsem, o čem ve svém článku psát, kromě výše uvedených informací, aby to bylo aktuální a přínosné. Mohl bych se pokusit popsat, jak se CODA mohou stát dobrými tlumočníky a co mi osobně pomohlo a pomáhá na mé dráze profesionálního tlumočnicka. Nebo bych se mohl pokusit zodpovědět tyto otázky: V čem by se měli tlumočníci vzdělávat a kdo by toto vzdělávání měl zajišťovat? Jakou odměnu by měli tlumočníci mít za svou práci? Kdo je to tlumočnick?

Témat i otázek se nabízí velmi mnoho, ale ve svém článku chci zmínit něco jiného. Něco, co se na rozdíl od předešlého příliš nediskutuje a přitom je to přímo nasnadě. Týká se to přímo nás „táta máma Deaf“. Drtivá většina neslyšících rodičů má slyšící děti. Jen velmi malý počet neslyšících dětí má neslyšící rodiče. My, slyšící děti neslyšících rodičů si přirozeně osvojujeme znakový jazyk našich rodičů. Jedná se o náš mateřský jazyk, a to i v případě, že jde o znakování podporované mluvením a odezíráním. Naše komunikace s rodiči je unikátní a tvoříme významnou skupinu rodilých mluvčích českého znakového jazyka. Jsme nositeli kulturních zvyklostí našich rodičů i komunity Neslyšících a staráme se o svěřené dědictví, o český znakový jazyk.

Tlumočení pro neslyšící není jen kariéerní růst, ale péče o jazykové a kulturní dědictví Neslyšících. Přeji všem tlumočnickům pro neslyšící, aby při nakládání s tímto dědictvím neměli na zřeteli jen prospěch svůj nebo své organizace, ale i významný prospěch všech ostatních. Má osobní zkušenost a získané znalosti mě nabádají k tomu, abych podporoval znakový jazyk a rozvíjel tak odkaz svých rodičů. Mé přání je, aby se všechny děti (včetně těch slyšících) již od mateřské školy učily znakový jazyk. Bude to k užitku jim, jejich rodičům i celé společnosti.

Podporujme znakový jazyk vždy a všude, ať už jsou jeho mluvčí neslyšící lidé nebo lidé slyšící.

Přeji Vám hodně štěstí.

Ilustrační foto: archiv Petra Pánka

ROZHOVORY

LUCIE
BŘÍNKOVÁ

S Karlem Redlichem

Kdy přišel ten moment, že ses rozhodl stát profi tlumočnickem?

Když jsem pochopil, že stav tlumočnických služeb pro hluché byl žalostný. A bohužel stále je.

Jak může být CODA tlumočnick - člověk, který vyrůstá v neslyšící komunitě - nápomocen kolegům, kteří se s neslyšící komunitou setkávají až v dospělosti?

Domnívám se, že svým kolegům pomáhám prostým rozhovorem, každého tlumočnicka trápí něco jiného. Já jsem také tlumočnick, a proto si můžeme navzájem pomoci. Zkušenosti CODA tlumočnicki by mohli školit začínající tlumočnicki.

Myslíš si, že by se CODA tlumočnicki měli vzdělávat? A v čem?

Jednoznačně ve slyšící kultuře. To znamená v mluvených projevech, technice tlumočení, ve „slyšících realitách“, jazykových a kulturních kompetencích obecně. Je to však velmi individuální. Někdo potřebuje rychlokurz češtiny, jiný zas rychlokurz znakového jazyka. Každý by se měl vzdělávat v lingvistice znakového i mluveného jazyka, aby byl pro svou profesi co nejlépe připraven. Dále obecně platí, že každý musí zvládnout správné techniky tlumočení. Nejobtížnější je však vypořádat se s etickými problémy, které provázejí každé tlumočení, a bohužel také s nízkým finančním oceněním za vykonávanou práci tlumočnicka. Pokud má pomyslný most mezi světem Neslyšících a světem Slyšících unést co nejvíce, musí mít pevné základy.

Vnímáš CODA tlumočnicki v zahraničí? Jsou považováni za ty nejlepší z nejlepších. Vnímáš tento trend, který u nás bohužel zatím moc není?

Měl jsem tu čest poznat několik skvělých tlumočnicků z celého světa. Nejen na vynikající letošní konferenci při Letní škole v Praze, ale během svých cest po Evropě a na konferenci CODA v Berlíně. U nás tento trend vždy byl a po 25 letech od sametové revoluce se tento trend znovu vrací. Vnímám to jako nutný vývoj, který je správný. Tlumočnicki, kteří mají slyšící rodiče, rozvinuli tlumočnické služby pro neslyšící lidi na potřebnou kvalitu, ale na jednu věc se při transformaci tlumočnických služeb zapomnělo – tlumočnické služby by měly být dobře dostupné pro všechny neslyšící v celé republice.

Co by se v tomto směru mohlo zlepšit?

Rozšířit dostupnost tlumočnických služeb. Starším neslyšícím lidem, ale i některým mladým neslyšícím lidem nevyhovuje centralizace tlumočnických služeb (jako je CZTN a APPN). Mnozí z nich upřednostňují osobní kontakt s tlumočnickem a s tím související sjednávání tlumočnických služeb na lokální úrovni (jako jsou regionální poskytovatelé tlumočnických služeb, např. SNN se svými pobočkami). Na takových místech si mohou

neslyšící lidé tváří v tvář zprostředkovat tlumočníka nebo hledat jinou formu pomoci u sociálních pracovníků, kteří ovládají znakový jazyk.

Jaký přínos mohou mít obecně CODA tlumočníci pro tlumočnickou profesi?

Stačí se rozhlédnout kolem sebe, nemyslím jen v Praze, ale po celé naší republice. Uvidíme mnoho CODA tlumočnicků, kteří svou práci podporují Neslyšící i znakový jazyk. Myslím, že svou práci rozvíjejí dědictví svých rodičů.

Je něco, co by mělo ještě ohledně tématu CODA tlumočnicků zaznít?

Chvála na tento Komoří Bulletin a dosavadní činnosti ČKTZJ. Jsem rád, že v oblasti tlumočnických služeb směle následujeme Evropu. A věřím, že dokážeme v oblastech, jako je výzkum znakového jazyka, vzdělávání tlumočnicků, umělecké tlumočení, služba přepisu, zprostředkování tlumočnických služeb, on-line tlumočení, kolegiálnost tlumočnicků, a jistě v mnoha dalších oblastech, inspirovat Evropu :-).

S Danou Peňázovou

Kdy přišel ten moment, že jste se rozhodla stát profi tlumočnickem?

Jako dítě neslyšících rodičů jsem se s tlumočením rodičům setkávala od útlého věku. Když jsem se dozvěděla, že mohu jet na školení pro tlumočnický (v 17 letech), neváhala jsem ani na okamžik. Možná už v té době mě napadlo, že bych se tomu mohla věnovat. Ale tehdy ještě nebyli profesionální tlumočníci. Takže jsem jen věděla, že chci tlumočit, protože mě to baví (v 80. letech jsme tlumočili při práci, jako vedlejší činnost). Navíc mě bavilo zkoumat původ znaků a hrát si se slovy/znaky. Po návratu z mateřské dovolené mi bylo nabídnuto ředitelem Svazu neslyšících a nedoslýchavých, jestli bych nechtěla pracovat jako tlumočnice v sociálních službách. A v ten okamžik jsem se stala „profi“ tlumočnickem. I když já nerada používám tento termín. Spíše bych raději řekla tlumočnickem na plný úvazek. :-)

Jak může být CODA tlumočnick - člověk, který vyrůstá v neslyšící komunitě - nápomocen kolegům, kteří se s neslyšící komunitou setkávají až v dospělosti?

Myslím, že je to např. dobrá znalost komunity neslyšících, znalost jazyka, přirozenost v jejich vyjadřování. S tím souvisí propojení mého života s neslyšícími rodiči. Tyto informace se nikde nepředávají, mladí tlumočníci o tomto životě nic nevědí.

Myslíte si, že by se CODA tlumočníci měli vzdělávat?

Určitě ano. Kdokoliv, kdo chce ve svém oboru něco znamenat a být dobrý, by se měl vzdělávat. A ve znakovém jazyce je to obzvlášť nutné. Tak jako každý jazyk i znakový jazyk se vyvíjí. Stejně tak neslyšící lidé se mění, generace od generace se jejich komunikace proměňuje a rozvíjí. Objevují se nové znaky, „mutují“. Navíc se mění

i prostředí, kde se neslyšící nacházejí – střední školy, vysoké školy, zahraniční firmy, a dokonce jsou dnes neslyšící zaměstnáváni a pohybují se i na vyšších postech atd. Tato prostředí přinášejí s sebou nové podmínky, novou slovní zásobu. Starší znaky zase naopak zanikají nebo jsou upozaděny a příliš se nepoužívají.

Vnímáte CODA tlumočníky v zahraničí? Jsou považováni za ty nejlepší z nejlepších. Vnímáte tento trend, který u nás bohužel zatím moc není?

Ano, o CODA tlumočnicích v zahraničí vím. A je pravdou, že pohled veřejnosti, resp. komunity neslyšících i tlumočnicků pro neslyšící, je více pozitivní než v ČR. Vždy, když jsem byla někde v zahraničí, bavila jsem se bez problémů s neslyšícími. A pak se mě zeptali, kde jsem se naučila znakovat. Stačilo, abych řekla, že jsem CODA, a v jejich očích byl vidět větší respekt. V zahraničí si všichni uvědomují, že CODA tlumočníci znají velmi podrobně komunitu a problematiku neslyšících, že jejich mateřským jazykem je znakový jazyk (tedy pokud se svými rodiči znakovali). Myslím, že tento názor panoval mezi českými neslyšícími i dřív, ale bohužel se změnou společnosti, nástupem „konkurenčních“ organizací se tento názor vytratil. A CODA tlumočníci byli naopak negativně hodnoceni. Přesto stále věřím, že tito tlumočníci mají v sobě něco z neslyšících, vnímají je jako součást svého života, dobře znají a chápou jejich kulturu. :-) Ale samozřejmě není dané automaticky, že CODA tlumočnicka rovná se nejlepší tlumočnicka. S tím právě souvisí další vzdělávání, poznávání nových věcí, vyvíjení jazyka a rozvoj tlumočnicka.

Poznala jsem i hodně vynikajících ne - CODA tlumočnicků a jsem moc ráda, že i takoví tlumočníci jsou. Že se najdou lidé, kteří si znakový jazyk a komunitu neslyšících zamilují.

Jaký přínos mohou mít obecně CODA tlumočníci pro tlumočnickou profesi?

Myslím, že jsou tito tlumočníci úspěšnější v komunikaci s neslyšícími, kteří nejsou např. zdatní ve znakovém jazyce (znakový jazyk nebyl jejich mateřským jazykem) nebo kteří znakovali jen ve škole a pak už nebyli v kontaktu s ostatními neslyšícími. CODA tlumočníci jsou také šikovní při komunikaci se zahraničními neslyšícími, s lidmi staršími apod.

Je něco, co by mělo ještě ohledně tématu CODA tlumočnicků zaznít?

Byla bych ráda, kdyby tlumočnická společnost zase uznávala, že CODA tlumočníci jsou bilingvní, že znakový jazyk je pro ně jazykem mateřským, někdy sice až druhým, přesto však k němu mají nejbližší. Komunikovali přece pomocí něj se svými rodiči celé dětství.

Kdy přišel ten moment, že ses rozhodl stát profi tlumočnickem?

Příležitostně jsem tlumočil svým rodičům již od dětství, ale nebylo to nic pravidelného. Nejčastěji jsem tlumočil telefonáty nebo návštěvy sousedů či slyšících příbuzných. Během dospívání jsem měl jinou představu o tom, čím se budu živit. První zlom nastal v roce 1997, kdy jsem nastoupil jako redaktor časopisu Unie do České unie neslyšících. Tam jsem již častěji tlumočil Vladimíru Buberlovi. Druhý zlom nastal v roce 2003, kdy jsem se stal studentem oboru ČNES na FF UK. S menším překvapením jsem zjistil, že některé mé spolužačky z vyšších ročníků tlumočí pro CZTN. O rok později jsem se proto také do CZTN přihlásil. Naplno jsem se však tlumočení začal věnovat až od září 2005, kdy jsem zároveň začal tlumočit na Střední zdravotnické škole pro SP v Praze 5-Radlicích.

Jak může být CODA tlumočnick - člověk, který vyrůstá v neslyšící komunitě - nápomocen kolegům, kteří se s neslyšící komunitou setkávají až v dospělosti?

Rozhodně svou znalostí místních reálií i mentality neslyšících. Všiml jsem si toho právě u svých starších spolužaček z ČNES, které začaly tlumočit dříve než já. Měl jsem možnost je sledovat na několika akcích České unie neslyšících. Největší problémy jim dělaly jmenné znaky neslyšících. Při společné přípravě třeba s CODA tlumočnickem by měly přípravu usnadňenou.

Myslíš si, že by se CODA tlumočnicki měli vzdělávat? A v čem?

Ano, rozhodně. Jenom prostá znalost jmenných znaků a reálií českých neslyšících již v současné době ke špičkovému tlumočení nestačí. Je nutné mít přehled o gramatických pravidlech českého znakového jazyka, cvičit si mluvní i tlumočnickou pohotovost, trénovat paměť, být v kontaktu s dalšími kolegy-tlumočnickými i s celou svou profesí.

Vnímáš CODA tlumočnicki v zahraničí? Jsou považováni za ty nejlepší z nejlepších. Vnímáš tento trend, který u nás bohužel zatím moc není?

Se zahraničními kolegy CODA tlumočnicki v osobním kontaktu moc nejsem. V tomto směru si velmi vážím práce a osobního nasazení kolegy Karla Redlicha, který navázal spolupráci i se zahraničními CODA tlumočnicki. Já osobně jsem byl jeden čas v kontaktu s jednou německou CODA tlumočnicki, která je dcerou českých neslyšících emigrantů. I když je cizinka a dcera emigrantů, vypracovala se až do pozice tlumočnice západoněmecké televize. V současné době ale již v kontaktu nejsme.

Byl jsem příjemně potěšen informací kolegy Tima Curryho, že v USA mají CODA tlumočnicki větší respekt, než je tomu v Česku. Přitom CODA tlumočnicki stáli za První republiky u zrodu tlumočnické profese u nás. Když v 90. letech nastoupila nová generace mladších tlumočnicků, mohla a měla být spolupráce plynulejší.

Jaký přínos mohou mít obecně CODA tlumočníci pro tlumočnickou profesi?

I CODA tlumočníci jsou jenom normální lidé se všemi dobrými a špatnými vlastnostmi. Respektovaní CODA tlumočníci si snáze získávají důvěru neslyšících. Myslím, že mají ve svých rukou větší moc. Je dobré, když ji zpět investují do služeb tlumočnické profese. Mohou také velmi dobře mravně působit na začínající kolegy-tlumočníky. V minulosti se CODA tlumočníci stali přirozenou a samozřejmou součástí kultury československých neslyšících. Jejich přínos především v této éře je nesmazatelným benefitem, který navždy vložili do naší profese.

Je něco, co by mělo ještě ohledně tématu CODA tlumočnicků zaznít?

Věřím, že CODA, kteří se rozhodli stát profesionálními tlumočníky, mají dnes mnohem těžší pozici, než CODA před rokem 1989. Můj obdiv mají především kolegové, kteří tlumočili ještě před rokem 1989 a i po velkých společenských změnách u své milované práce zůstali. Mohli se jistě dopustit řady omylů, ale vím, že svou práci mají rádi a neslyšící s nimi mohou být spokojeni dnes stejně jako před 30 lety.

Ilustrační foto: archiv Petra Pánka

Z ORGANIZACÍ

ZPRÁVY Z ASNEP

KATEŘINA
PEŠKOVÁ

Zástupci členských organizací ASNEP se pravidelně každou první středu v měsíci setkávají na zasedání, řeší zde aktuální problémy a plánují nejrůznější aktivity. V sobotu 29. listopadu proběhlo setkání členů mimořádné a poněkud odlišné. Na celodenním setkání zástupci členských organizací pod vedením zkušeného mediátora plánovali budoucnost ASNEP, tedy to, jakou organizací má ASNEP být, jaké jsou prioritní věci k řešení, jaké aktivity a jak má ASNEP dělat. Toto ale není jediná důležitá schůzka mimo tradiční první středy: V říjnu proběhlo jednání s ministrem pro lidská práva a rovné příležitosti o problémech s dodržováním zákona o komunikačních systémech a o chybějících prováděcích předpisech k tomuto zákonu. Ze setkání vzešla řada úkolů; ve vztahu k tlumočnickým službám je třeba navrhnout ideální nastavení systému poskytování.

Další, opět pro tlumočníky zajímavou schůzkou, bylo setkání všech poskytovatelů tlumočnických služeb pro neslyšící, které proběhlo 14. listopadu. Přestože se setkání nezúčastnili všichni pozvaní poskytovatelé, jednalo se i tak o jednání velice plodné – především proto, že si zde poskytovatelé řekli, že stojí o spolupráci a naplánovali si další setkání na začátek nového roku. Komora se schůzky zúčastnila spíše jako tichý pozorovatel, neboť neřešíme problémy z pohledu poskytovatelů, můžeme ale přispět do diskuse, protože tuto situaci dlouhodobě sledujeme. Zápis z tohoto setkání s konkrétními výstupy bude k dispozici, podrobnější informace přineseme v příštím čísle Bulletinu.

Tlumočníky pak může zajímat ještě jedna schůzka – s vedením Ústavu jazyků a komunikace neslyšících (ÚJKN) na FFUK (kde je obor ČNES). Členské organizace ASNEP a EKOTN podpořili návrh vyvolat schůzku mezi vedením ASNEP a vedením ÚJKN k zjištění stavu navazujícího magisterského oboru zaměřeného na tlumočení a možnosti vytvoření obdobného oboru bakalářského. ASNEP na jednání zastupoval její prezident Petr Vysuček. Jednání bohužel nepřineslo žádné konkrétní závěry, pouze příslib, že začátkem nového roku by proběhla schůzka v širším kruhu, tedy nejen vedení ASNEP a vedení ÚJKN, ale i další lidé, kteří se v těchto institucích vzděláváním tlumočnicků zabývají.

Zápisy ze všech zasedání ASNEP nejen v psané podobě, ale i v českém znakovém jazyce naleznete zde:
www.asnep.cz/zasedani-asnep-v-roce-2014/2014/04/12/

Zprávy ze skupin „Setkání tlumočnicků“

Pracovní skupina „Legislativa“ a „Testování a vzdělávání“

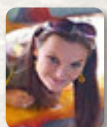
FARAH
CURRY

Pracovní skupina „Legislativa“ byla propojena s komisí EKOTN pod ASNEP. EKOTN nyní funguje na dvou úrovních – má šest členů v jádru, kteří nesou odpovědnost za chod EKOTN a řeší stížnosti, a další členy v širší skupině. Širší skupina členů EKOTN dostává k připomínkování různé dokumenty, má možnost se vyjadřovat k aktuálnímu dění a zapojit se do činnosti EKOTN.

Mnozí členové pracovní skupiny „Testování a vzdělávání“ jsou zároveň členy pracovní skupiny, která vytvářela kvalifikační podmínky v rámci Národní soustavy kvalifikací (NSK) a popis tlumočnické profese v rámci Národní soustavy povolání (NSP). Někteří jsou také součástí iniciativ pro založení vysokoškolských oborů pro tlumočnické v Brně a v Praze a VOŠ v Hradci Králové. Jelikož všechny otázky, které se měly řešit v této skupině, začaly být stejnými osobami řešeny v jiných skupinách a na jiných místech, činnost této pracovní skupiny utichla. Těm členům, kteří nejsou zapojeni ve výše zmíněných aktivitách a kteří by byli rádi aktivní v současném dění, bylo nabídnuto zapojení do širšího okruhu EKOTN – stejně jako u skupiny „Legislativa“.

Pracovní skupina „Webový portál a osvěta“

BOŽENA
ZELINKOVÁ

V první polovině října se pracovní skupina „Webový portál“ sešla a diskutovala nad téměř hotovým modelem struktury webových stránek, které by v budoucnu měly sloužit jako prostor pro sdílení informací mezi slyšícími i neslyšícími tlumočnickými v České republice. Z diskuze vyvstaly ještě drobné připomínky, které je potřeba zapracovat, a poté již bude možné začít podle hotového modelu webový portál programovat. Grafický návrh přislíbili vytvořit neslyšící studenti grafiky ze školy v Hradci Králové. Další postup pracovní skupiny se bude zaměřovat na tvorbu samotného obsahu webu.

Setkání tlumočnicků 2014

TEREZIE
VASILOVČÍK ŠUSTOVÁ

Letošní setkání tlumočnicků pro neslyšící se konalo v sobotu 22. listopadu 2014 od 10 do 18 hod opět v SŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené v Praze 5-Radlicích. Setkání bylo jednodenní, tomu odpovídal i jeho nabitý program.

Přípravný tým měl v posledních dnech plné ruce práce s přípravou programu a s časovým harmonogramem setkání. Již loňské první setkání tlumočnicků pro neslyšící nás utvrdilo v tom, že je třeba, aby se spolu setkávali tlumočníci pro neslyšící z celé České republiky. Během setkání bylo pojmenováno několik oblastí, ve kterých by se měli tlumočníci pro neslyšící angažovat. Byly vytvořeny pracovní skupiny, které informovaly o výsledcích své roční práce.

Dalšími body programu bylo mimo jiné představení aktuálních novinek, které se tlumočnicků pro neslyšící týkají, činnost expertních komisí ASNEP, činnost pracovní skupiny v oblasti národní soustavy kvalifikací, národní soustavy povolání, připravované změny ve vazbě k sociálním službám – druhologie sociálních služeb a tlumočení ve školství. Dále různé organizace představily svůj systém poskytování tlumočnických služeb pro neslyšící. Představily se profesní organizace tlumočnicků pro neslyšící, které v současné době fungují na území České republiky, a nechyběla ani tolik potřebná diskuse.

Setkání se zúčastnilo více než 60 tlumočnicků, mezi nimi bylo mnoho kolegů, které jsem dlouho neviděla. Stejně tak jsem potěšena ze setkání s těmi, které jsem zatím neznala. Osobně mě moc těšilo to, že jsem se setkala s kolegy, se kterými jsem mohla diskutovat o tématech, která mne profesně zajímají. Po ukončení oficiálního programu se většina přesunula do restaurace, která byla rezervována pro to, aby mohly pokračovat debaty nejen o naší profesi.

Letošní setkání připravily: Jitka Kubištová, Martina Macurová, Dana Tučková a Terezie Vasilovčíková Šustová.

„MOZEK A JEHO POCHODY“: CO NÁM JEN MOZEK DOVOLÍ. KOGNITIVNÍ PROCESY V TLUMOČENÍ ZNAKOVÉHO JAZYKA.

AGM a konference EFSLI, 12. až 14. září 2014

TIM CURRY
(PŘEKLAD PETR ŠTÁDLER)

Tlumočníci z celé Evropy, částí Severní Ameriky a dalších míst se každý rok setkávají, aby se vzájemně jeden od druhého něco naučili. Letos se konference Evropského fóra tlumočnicků znakového jazyka (EFSLI) uskutečnila v belgických Antverpách a zúčastnilo se jí přes 200 delegátů z více než 20 zemí. Téma letošní konference se zaměřilo na dovednosti tlumočnicků v oblasti kognitivního hodnocení, které užívají při procesech konsekutivního a simultánního tlumočení. Vystoupilo zde mnoho profesorů, badatelů a účastníků, kteří přinesli nový vhled do naší profese a do vzdělávání tlumočnicků znakového jazyka. Před zahájením konference proběhlo páteční setkání – valná hromada (AGM) všech řádných členů organizace EFSLI. Během celé akce měli účastníci možnost užívat si nádherných prohlídek Antverp a ochutnat výtečnou belgickou kuchyni.

AGM představovala první oficiální jednání pod vedením nové rady. Celé setkání zahájil prezident Peter Llewellyn-Jones a noví členové rady se postarali o to, že celá AGM proběhla nadmíru hladce. Projednávaly se obvyklé záležitosti, mluvilo se však i o několika zajímavých událostech a oznámeních. Ta se týkala započaté spolupráce se Světovou asociací tlumočnicků znakového jazyka (WASLI) a také s Evropskou unií neslyšící mládeže (EUDY). EFSLI s oběma organizacemi podepsala dohodu, ve které zaznávají vzájemné cíle a filozofie a popisuje se, jak bude vypadat budoucí spolupráce. Další významnou událostí bylo, že skupina neslyšících tlumočnicků, jakožto právoplatná součást EFSLI, několikrát zdůraznila něco, co by si měli uvědomovat všichni tlumočníci v dané organizaci a v oboru: Řada národních tlumočnických organizací zatím neslyšící tlumočnický neuznává. Skupina neslyšících tlumočnicků si přeje, aby se tato situace změnila, a vyzývá k trpělivosti a porozumění, neboť profese neslyšících tlumočnicků je mladá a v porovnání s profesí tlumočnicků slyšících se stále rozvíjí. Dále si přeje, aby byli slyšící tlumočníci otevření vůči zpětné vazbě a kritice své práce. Cílem této zpětné vazby ze strany komunity Neslyšících je zlepšovat tlumočnickou profesi a její dostupnost komunitě Neslyšících.

Byli jsme poctěni, že mezi nás zavítala dr. Debra Russellová, předsedkyně WASLI, která přednesla hlavní téma letošní konference EFSLI 2014. Dr. Russellová důkladně představila své bádání, které přineslo další důkazy svědčící proti mýtu, že „nejlepší“ druh tlumočení je simultánní. Její výzkum dokládá, že lepší volbu někdy představuje tlumočení konsekutivní.

Sama se sice zaměřila na tlumočení v právnické oblasti, ale výsledky se dají vztáhnout na všechny kontexty. Dr. Russellová zdůraznila, že každá konverzace má různé cíle a ty se mohou v průběhu rozmluvy měnit. Tlumočníci by si toho měli být vědomi, a aby vyhověli potřebám osob figurujících v dané situaci a cílům jejich rozhovoru, měli by užívat mód konsekutivního či simultánního tlumočení. Dále argumentovala, že by tuto filozofii měly ve svých osnovách podporovat i školicí programy pro tlumočníky. Její proslov vyvolal v následné diskusi v řadách dalších profesorů a badatelů velkou odezvu.

Dr. Christopher Stone, v současné době vyučující na Gallaudetově univerzitě v USA, představil pádné důkazy o tom, že školicí programy pro tlumočníky zvyšují u studentů tlumočnické dovednosti v oblasti kognitivního hodnocení téměř na úroveň zkušených tlumočnicků v oboru. To podporuje názor, že mají-li tlumočníci znakového jazyka odvádět dobrou, rychlou práci, musí absolvovat strukturované vzdělávání. Další badatelé představili důkazy o tom, že studenti tlumočnickví se učí od sebe navzájem prostřednictvím přímé i nepřímé zpětné vazby a že tlumočníci mají své vlastní, subjektivní vnímání tlumočnické situace, stejně jako ji mají jedinci figurující v interakci. Jeden nový badatel zkoumá, jak tlumočníci při své práci využívají zdvořilosti v obou jazycích a kulturách. O všech těchto myšlenkách se diskutovalo při neformálních přestávkách a prohlídkách města, na nichž se mohli znovu shledat staří přátelé a kolegové a upevnit tlumočnické kontakty.

Konference EFSLI představuje pro všechny tlumočníky významnou událost. Letos se nám opět dostalo větší podpory, která umožní zlepšit vzdělávání v našem oboru a každodenní práci těch z nás, kteří v této profesi působí. Letošní téma se zaměřilo na to, jak při tlumočení, ať konsekutivním, nebo simultánním, funguje naše mysl. Další krok v diskusi bude následovat napřesrok, v září 2015, kdy se konference bude konat v polské Varšavě. Jejím tématem bude „Říct, nebo neříct“ („To say or not to say“) a bude se zabývat tlumočením do mluveného jazyka z jazyka znakového. Snad se tam s řadou z vás setkám!

NAŠLI JSME ZA VÁS

NA CHVÍLE MEZI TLUMOČENÍMI

LUCIE
BŘÍNKOVÁ

- AIIC – Mezinárodní sdružení konferenčních tlumočnicků (International Association of Conference Interpreters, AIIC) je jediné celosvětové sdružení konferenčních tlumočnicků. Sdružuje asi 3000 profesionálních tlumočnicků ze všech kontinentů. Sdružení dále propaguje osvědčené postupy, podporuje celoživotní učení, radí začínajícím tlumočnickům, stanovuje standardy, zasazuje se o zlepšování pracovních podmínek, sleduje technologický vývoj v oboru atd. S velkými mezinárodními organizacemi (OSN, EU) vyjednává dohody o pracovních podmínkách a odměnách a finančně zaštiťuje projekt zaměřený na problémy, jimž tlumočníci čelí v zónách konfliktů. Součástí sdružení jsou i nově tlumočníci znakových jazyků. Více zde: <http://aiic.net/>.

- SKOPOS THEORY je teorie, která vychází z myšlenky, že překládání a tlumočení by mělo brát v úvahu primárně funkci zdrojového a cílového textu. Zaměřuje se na překlad a tlumočení jako na činnost se záměrem nebo cílem a na zamýšleného adresáta nebo publikum. Postavení zdrojového textu v teorii SKOPOS je nižší než u teorií překladu založených na ekvivalenci obou textů. Zdrojový text je nabídka informací, která je převedena překladatelem do nabídky informací pro cílového recipienta.

<http://ojs.academypublisher.com/index.php/tpls/article/viewFile/tpls021021892193/5556>

http://en.wikipedia.org/wiki/Skopos_theory

- SLOVNÍK ZNAKOVÉ ŘEČI (GABRIELOVÁ, D. – PAUR, J. – ZEMAN, J) je k dispozici v několika antikvariátech v Praze i mimo prahu. Jak zaznělo na Setkání tlumočnicků 2014, každý tlumočnick by ho měl mít ve své knihovně. Pokud ho ještě nemáte, obstarat si ho můžete většinou pod sto korun zde:

<http://muj-antikvariat.cz/kniha/slovník-znakove-rci-gabrielova-dagmar-1988>

www.antikvariat-domecek.cz/?11323.gabrielova-d.-paur-j.-zeman-j.-slovník-znakove-rci

<http://antikvariat-andel.cz/kniha/gabrielova-dagmar-slovník-znakove-rci-1988-218648>

<http://eng.antikvariat11.cz/kniha/gabrielova-dagmar-slovník-znakove-rci-1988-218648>

PŘEČTĚTE SI

LENKA
LACO

Západočeská univerzita v Plzni otevřela své největší vědecké centrum zaměřené na kybernetiku, matematiku a fyziku. Zařadila se tak mezi evropskou špičku výzkumu a vývoje. V Plzni se budou věnovat vývoji automatického řízení strojů a procesů, informačním technologiím, výzkumu a vývoji nových inteligentních materiálů, výzkumu a vývoji nových tenkovrstvých materiálů a plazmových zdrojů, matematickému modelování a zpracování a aplikace prostorových dat. V práci zde bude pokračovat i tým profesora Josefa Psutky, který již vytvořil technologii umožňující neslyšícím sledovat titulky u živých televizních pořadů. Zabývat se bude i tím, jak z psaného textu automaticky generovat mluvenou podobu jazyka.

Němcová, B. Centrum NTIS vylepší technologie pro neslyšící i modely vývoje povodní. iDNES [online]. 2014 [cit. 2014-09-22]. Dostupný z WWW: http://plzen.idnes.cz/ntis-vedecke-vyzkumne-centrum-plzen-dv5-/plzen-zpravy.aspx?c=A140923_091402_plzen-zpravy_pp

Prezident Slovenské republiky Andrej Kiska přijal zástupce neziskových organizací, které pracují s neslyšícími. Neslyšící lingvista Roman Vojtechovský a neslyšící Michal Hefty informovali hlavu státu o situaci na Slovensku, která je podle nich horší než u zahraničních sousedů. Na tuto informaci upozorňuje informační portál Nepočující.sk.

Prezident prijal zástupcov komunity nepočujúcich. Nepočujúci.sk [online]. 2014 [cit. 2014-09-24]. Dostupný z WWW: www.nepocujuci.sk/clanok/prezident-prijal-zastupcov-komunity-nepocujucich

Ukazuje se, že některé regionální variety anglického znakového jazyka pomalu upadají. Jedním z důvodů může být standardizovaná výuka britského znakového jazyka, uzavření některých škol pro neslyšící, ale také média, jako jsou televize a internet. I když mnohé variety stále existují, frekvence jejich používání výrazně klesá. Podrobnosti o tomto tématu naleznete v anglickém originálu článku na webu BBC.com.

Hallett, E. England's regional sign language dialects, in decline. BBC.com [online]. 2014 [cit. 2014-04-24]. Dostupný z WWW: www.bbc.com/news/uk-england-27053639

Tým tlumočnicků složený ze slyšících a neslyšících členů je stále poměrně novým konceptem jak pro neslyšící, tak pro slyšící. Jaký je mezi nimi rozdíl? Kdy kterého z nich potřebujeme? Jak probíhá tlumočení v případě neslyšících tlumočnicků? Jaké jsou výhody „smíšeného“ tlumočnického týmu? Na tyto a další otázky se pokouší odpovědět Lorrie A. Kosinski ve svém článku Deaf Interpreter, Sign Language Interpreter – What's the Difference?

Kosinski, A. L. Deaf Interpreter, Sign Language Interpreter – What's the Difference? Hands and Voices.org [online]. 2014 [cit. 2014-09-29]. Dostupný z WWW: www.handsandvoices.org/articles/misc/V13-2_interpDiff.htm

V sobotu 20. září se konaly tradiční oslavy Mezinárodního dne neslyšících. Zajímá vás, kdy tyto oslavy vůbec začaly a proč? Odpověď naleznete na webu Světové federace Neslyšících a na informačním portálu Tiché zprávy.

Kdy poprvé začaly oslavy Mezinárodního dne neslyšících? Tiché zprávy. [online]. 2014 [cit. 2014-09-23]. Dostupný z WWW: www.tichezpravy.cz/kdy-zacaly-poprve-oslavy-mezinarodniho-dne-neslysicich/

V červnu tohoto roku vyšlo druhé vydání knihy *Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators*. V návaznosti na nejnovější trendy v oblasti kulturních studií poskytuje autor knihy interdisciplinární rámec jako přístup k překladu. Čerpá jak z teoretických modelů, tak z odborné praxe. Tato kniha si klade za cíl pozvednout povědomí tlumočnicků a překladatelů. Je rozdělena do tří částí: Kulturně vázaná mentální mapa světa, Překlad a zprostředkování v teorii a praxi a Komunikační orientace. Nabízí mnoho příkladů z reálného života v kontrastu jazykových produkcí napříč různými kulturami v oblastech, jako je žurnalistika, diplomacie, reklama a podnikání.

Katan, D. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. 2nd. Ed. Manchester, UK; Northampton, MA : St. Jerome Pub., 2004.

Publikace *Překlad a překládání* představuje novou verzi již osvědčeného učebního textu, který poskytuje zevrubný úvod k teorii i praxi překladu. Nově byly doplněny kapitoly věnující pozornost odbornému stylu a jeho překladu a seznamující čtenáře s možnými přístupy k hodnocení kvality překladu, resp. ke kritice překladu, a s kritérii takového hodnocení.

Knittlová, D. a kol. Překlad a překládání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010.

Zájemcům o získání kvalifikace tzv. soudního tlumočnicka a tlumočnickům zapsaným v seznamu, který vede Ministerstvo spravedlnosti České republiky, je určena publikace *Soudní překlad a tlumočení*. Jejím cílem je pomoci budoucím překladatelům a tlumočnickům zorientovat se v jazykovém registru anglického a českého práva především tím, že nabízí možná řešení překladů slovních spojení a kratších textů. Ve vybraných oblastech publikace upozorňuje i na některé časté chyby, jichž se dopouštějí začínající překladatelé. Jistě zde však naleznou užitečné informace i zkušenější profesionálové a osoby z praxe.

Chovanec, J. a kol. Soudní překlad a tlumočení. Praha: Wolters Kluwer, 2011.

Z REDAKCE

Příští číslo Bulletinu (zimní) bude na téma Tlumočení na školách.

Pokud nám chcete cokoliv sdělit, např. k příštímú tématu, ale i k ostatnímu, co vás při čtení napadá, nebo chcete zaslat komentář k podobě nebo konkrétnímu článku, napište na bulletin@cktzj.com.

Napsali jste nám

Milá Komoři Rado,
chtěla bych reagovat na první veřejný Komoři Bulletin, který přistál v mé schránce. A to tak, že se mi strašně moc libiiiiiiiiiiii!!! :-)
Moc se mi líbí grafické zpracování, přístupnost ve ZJ a samozřejmě obsahová náplň! Bohužel jsem se začela natolik, že jsem teď 3 hodiny úspěšně prokrastinovala. :-)
Díky moc za skvělou práci!
Udělat tento plátek veřejně bylo určitě dobrým rozhodnutím a věřím, že tato otevřenost přispěje k lepšímu propojení tlumočnicků...
Bára

Zdravím,
díky za krásný l. bulletin! :)
Příjemně mě překvapilo a potěšilo, že je to i v ČZJ! :)))) Paráda!
Anna

Děkuji moc za bulletin.
Moc se mi líbí - po stránce obsahové i co se týká formy.
Krásné dny, Marie

Vážená Rada Komory,
vdaka za váš elektronický časopis Komoři bulletin. Aj vdaka za vašu snahu, pri ktorej ste sa dohodli, že časopis sa stane verejným, z ktorého si môžem čerpať veľa užitočných informácií.
Veľa zdaru v redaktorovaní.
Roman

Komoří bulletin - podzim

Vydává Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, z.s.,
Senovážné nám. 23, Praha 1.

Časopis je distribuován zdarma. Pokud i vy ho chcete
dostávat do svých e-mailových schránek, napište si o něj na
rada@cktzj.com.

Odpovědná redaktorka: Lucie Břinková, korektorka:

Marie Komorná, grafik: Šimon Sedláček

Přispěvatelé do tohoto čísla: Karel Redlich, Dana Peňázová,
Petr Pánek, Kateřina Pešková, Jindřich Mareš, Dana Tučková,
Terezie Vasilovčík Šustová, Farah Curry, Božena Zelinková,
Tim Curry.

Překlad anglických textů: Petr Štádler